

Proiectul: „Legitimă și responsabilitate
pentru o mai bună protecție a
avertizorilor în interes public_LAW”

Cofinanțat de
Uniunea Europeană

NEWSLETTER

Nr.6/2026_LAW

Legitimă și responsabilitate pentru o mai bună protecție a avertizorilor în interes public_LAW

În acest număr:

- ☐ Conferința internațională de
prezentare și dezbateră a
rezultatelor proiectului LAW
- ☐ Despre programul „Cetățeni,
egalitate, drepturi și valori” (CEDV)

www.transparency.org.ro

„Finanțat de Uniunea Europeană. Părerile și opiniile exprimate aparțin autorilor acestui material și nu reprezintă poziția oficială a Uniunii Europene sau a CEDV. Nici Uniunea Europeană și nici autoritatea care a acordat grantul nu pot fi făcute responsabile pentru părerile și opiniile respective.”

Proiectul: „Legitimitate și responsabilitate
pentru o mai bună protecție a
avertizorilor în interes public_LAW”

Cofinanțat de
Uniunea Europeană

Conferința de prezentare a rezultatelor proiectului LAW

Transparency International Romania a organizat săptămâna trecută, la București, conferința internațională de prezentare și dezbateră a rezultatelor proiectului ***Legitimitate și responsabilitate pentru o mai bună protecție a avertizorilor în interes public_LAW***.

La eveniment au participat reprezentanți din instituții publice, companii și societatea civilă, inclusiv persoane care au beneficiat de sesiuni de training derulate în cei doi ani de proiect. Dezbaterile au avut ca punct de pornire *Studiul comparativ privind protecția avertizorilor de integritate în România și Bulgaria*, elaborat în cadrul proiectului. Studiul evaluează gradul de aliniere a legislației naționale la standardele Uniunii Europene, precum și eficacitatea mecanismelor concepute să garanteze confidențialitatea și să ofere sprijin persoanelor care raportează nereguli.

În România sunt necesare îmbunătățiri în ceea ce privește claritatea juridică și regimul sancțiunilor, în timp ce Bulgaria trebuie să remedieze deficiențele structurale și operaționale, în special în ceea ce privește designul instituțional și punerea în aplicare.

O singură Directivă - două modalități de transpunere la nivel național*

Romania
Legea nr. 361/2022

- Reflectă îndeaproape structura Directivei: scop, canale, măsuri de protecție, roluri instituționale
- Model centralizat prin Agenția Națională de Integritate (ANI)
- Definirea imprecisă a domeniului de aplicare material generează incertitudine
- Coerentă din punct de vedere instituțional, dar ambiguitățile legale și transpunerea parțială a Directivei reduc certitudinea

Bulgaria
Whistleblower Protection Act, 2023

- Grad ridicat al conformității formale; scop material extins, acoperind domenii suplimentare din legislația națională;
- Preluare centralizată prin Comisia pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal (CPDP)
- Legislație secundară extinsă și modificări pentru a îmbunătăți alinierea în timp
- Text legal puternic, dar CPDP nu are competențe de investigare – ceea ce slăbește capacitatea operațională

Conformitatea cu Directiva UE

Criteriu	Conformitatea RO* *	Conformitatea BG* *	Principalele lacune
Scop și definiții	2	3	RO: referințe ambigue în Anexa 2; BG: scop material extins;
Canale de raportare	2	3	RO: lacune în garantarea independenței; BG: cuprinzătoare, pe hârtie;
Garanții privind confidențialitatea	2	2	Niciuna nu îndeplinește condițiile cumulative ale Directivei.
Protecție împotriva represaliilor	2	1	BG: în practică, dezvăluirea identității este deseori cerută
Penalități și sancțiuni	2	1	BG: inconsecvență în aplicarea de amenzi; RO: lacune ref. răspunderea persoanelor juridice;
Transparență și responsabilitate	2	3	RO: transparență limitată a statisticilor/rezultatelor

*Studiu comparativ privind protecția avertizorilor în România și Bulgaria
* * Pe o scală de la 1 la 3 în care: 1 – nu se aplică; 2 – se aplică parțial; 3 – se aplică în totalitate.

RECOMANDĂRI

Opt priorități pentru ambele țări

Îmbunătățirea clarității cadrului legal

Eliminarea ambiguităților existente cu privire la scop, condițiile de raportare, confidențialitate și responsabilități.

Consolidarea cadrului instituțional

Clarificarea mandatelor și consolidarea protocoalelor de coordonare între autoritățile publice.

Consolidarea mecanismelor de aplicare

Sanțiuni eficiente, proporționale, descurajante – și care să fie puse în practică.

Dezvoltarea de sisteme de sprijin pentru avertizori

Consiliere juridică gratuită, consiliere psihologică pentru avertizori.

Consolidarea în practică a confidențialității

Corelarea garanțiilor legale cu aplicarea consistentă și training la nivel instituțional.

Investiții în formare profesională

Consolidarea capacității instituționale pentru personalul cu atribuții legate de gestionarea avertizărilor în interes public.

Creșterea gradului de conștientizare

Campanii de awareness și educație pentru promovarea unei culturi a integrității și responsabilității.

Îmbunătățirea monitorizării și a transparenței

Gestionarea și publicarea de date anonimizate privind raparte, rezultate și performanță.

Proiectul: „Legitimitate și responsabilitate
pentru o mai bună protecție a
avertizorilor în interes public_LAW”

Cofinanțat de
Uniunea Europeană

Amplă campanie
de conștientizare

Printre rezultatele proiectului LAW se numără:
peste 480 de participanți la sesiuni de training, workshop-uri și
seminarii; networking; un raport de evaluare și un *Studiu comparativ
privind protecția avertizorilor de integritate în România și Bulgaria*;
două spoturi video.

185

participanți la sesiunile de training

70

participanți la workshopuri

229

participanți la seminarii

Informații cheie despre proiectul LAW

Proiectul LAW are ca obiectiv general să contribuie la eforturile de la nivel național și european de a susține și proteja avertizorii în interes public și totodată de a consolida capacitatea autorităților naționale și a practicienilor din domeniul dreptului în asigurarea căilor legale de protecție a avertizorilor.

Anticipăm ca, prin activitățile derulate și persoanele implicate, proiectul LAW va consolida aplicarea Directivei (EU) 2019/1937 și a legislației naționale din România și Bulgaria, în linie cu respectarea transparenței, bunei guvernante, responsabilității și libertății de expresie. În ceea ce privește cadrul legal în domeniul protejării avertizorilor, parcursul celor două țări este destul de diferit. Pe baza acestor diferențe, pot fi culese informații relevante despre modul în care cele două țări reușesc să asigure protecția avertizorilor, după aprobarea legislației de transpunere a Directivei UE în materie. Lecțiile învățate pot avea o dimensiune transnațională, fiind utile pentru alte state membre, inclusiv din perspectiva respectării dreptului privind libertatea de exprimare.

Având în vedere aspectele menționate anterior, în cadrul proiectului LAW au fost identificate mai multe tipuri de grupuri țintă-cheie cu impact major în asigurarea cadrului necesar protejării avertizorilor de integritate, pe termen scurt și mediu.

În prim plan sunt organizațiile societății civile, experții care activează în domeniul protecției avertizorilor, persoanele desemnate să gestioneze raportările de integritate și de asemenea studenți ca viitori experți în domeniul vizat.

Prin evenimente precum sesiuni de formare, workshop-uri și seminarii, peste 480 de persoane au avut acces la informații relevante pentru a-și îmbunătăți cunoștințele pe tematici specifice.

Pentru conștientizarea tematicii la nivelul publicului larg a fost derulată o amplă campanie de awareness despre avertizarea în interes public, inclusiv drepturile prevăzute de legislația în domeniu și despre canale de raportare pe care le pot accesa.

Proiectul LAW contribuie totodată la îmbunătățirea protecției pentru avertizorii în interes public, ca o garanție suplimentară de respectare a libertății de exprimare și a dreptului de a fi informat, cunoscut fiind faptul că o protecție deficitară a avertizorilor împotriva represaliilor afectează libertatea de exprimare.

Programul „Cetățeni, egalitate, drepturi și valori” (CEDV)

Programul „Cetățeni, egalitate, drepturi și valori” (CEDV) urmărește să protejeze și să promoveze drepturile și valorile consacrate în tratatele UE și în Carta drepturilor fundamentale, în special prin sprijinirea organizațiilor societății civile active la nivel local, regional, național și transnațional.

Programul CEDV urmărește să sprijine și să dezvolte societăți deschise, democratice, egale și favorabile incluziunii, bazate pe drepturi și pe statul de drept. Aceasta include crearea unei societăți civile dinamice, care să dispună de mijloace de acțiune, să încurajeze participarea democratică, civică și socială a cetățenilor și să cultive bogata diversitate a societății europene, pe baza valorilor, a istoriei și a memoriei noastre comune.

Lansat în anul 2021, programul CEDV se derulează timp de șapte ani, până în 2027, fiind creat în același timp cu programul „Justiție” 2021-2027, în cadrul Fondului pentru justiție, drepturi și valori.

Organizațiile societății civile active la nivel local, regional, național și transnațional, precum și alte părți interesate, pot solicita finanțare CEDV pentru inițiative care vizează implicarea cetățenilor, egalitatea pentru toți și protecția și promovarea drepturilor și a valorilor UE.

*Proiectul „Legitimitețe și responsabilitate pentru o mai bună protecție a
avertizorilor în interes public_LAW” este cofinanțat de Uniunea Europeană
prin intermediul programului „Cetățeni, egalitate, drepturi și valori” (CEDV)*